

Vlaanderen
is erfgoed

Bronnen- onderzoek houtig erfgoed

Koen Smets

30 september 2023

Bronnenonderzoek

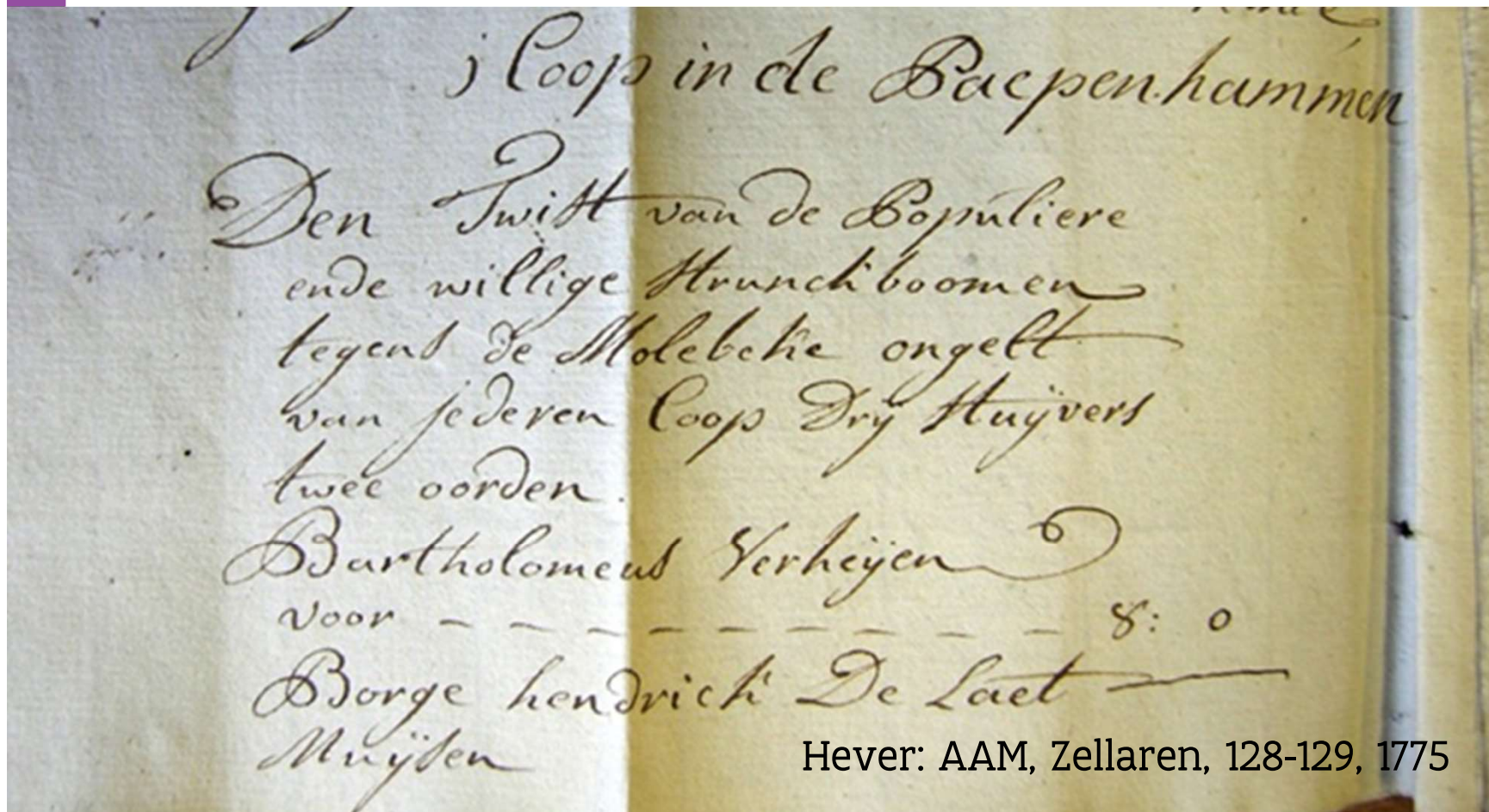
► Achtergrondinformatie aan de hand van andere bronnen

1. Archiefmateriaal
2. Literatuur en inventarissen
3. Kaartmateriaal
4. Iconografisch materiaal
5. Mondelinge informatie
6. Eventueel bijkomend onderzoek
7. De boom en zijn context als informatiedragers

Archiefmateriaal

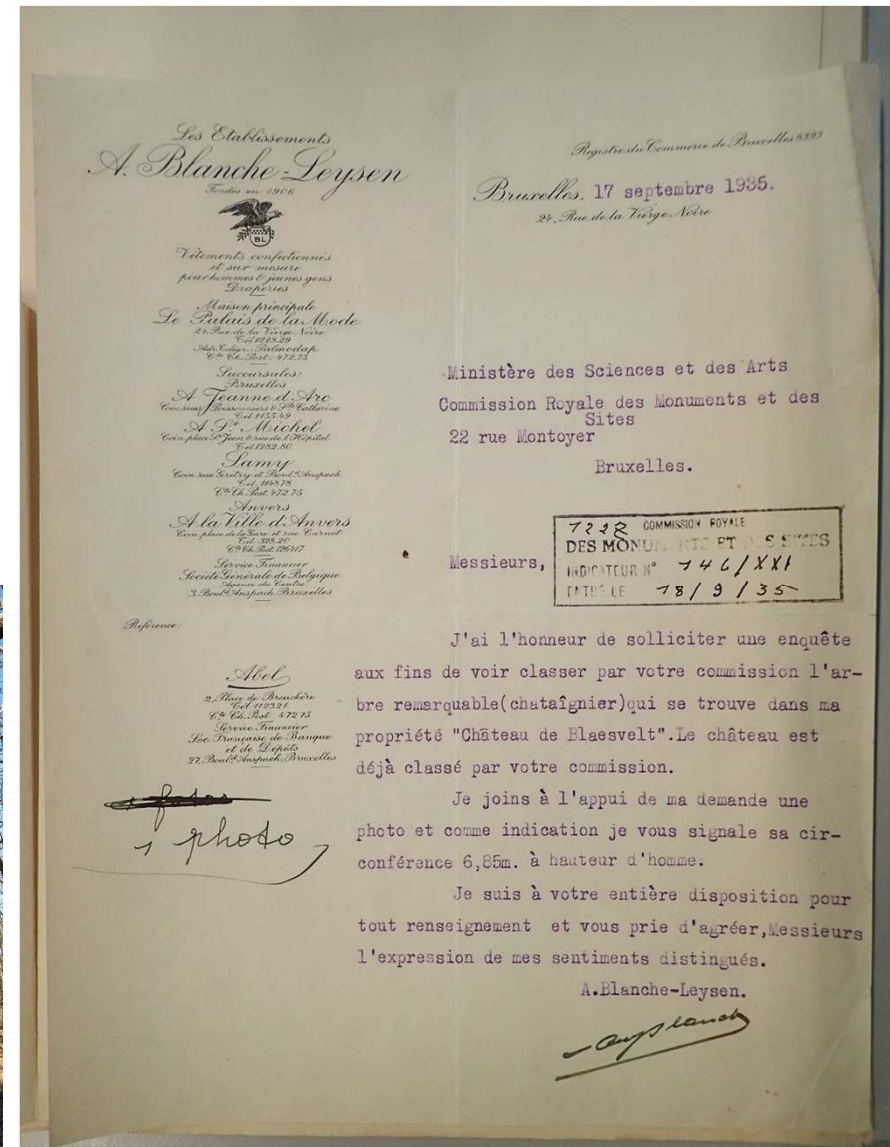
- ▶ Kasteel- en abdijdomainen, gemeente-archieven (rekeningen, beslissingen),...
- ▶ Vaak archief over het beheer van bossen en (knot)bomenrijen in landbouwlandschap

Archiefmateriaal

► Zeer zelden over individuele bomen!

→ uitz.: archief Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (Onroerend Erfgoed)

Plantationum
Liber

neque qui plantat est aliquid
neque qui rigat Sed qui incrementum
Dat Deus.

1677 In den jaere 1656 oft 1677 inde linden
Linde duve door de Boorde der Abdy's geplaut

Liber plantationum Abdij Tongerlo

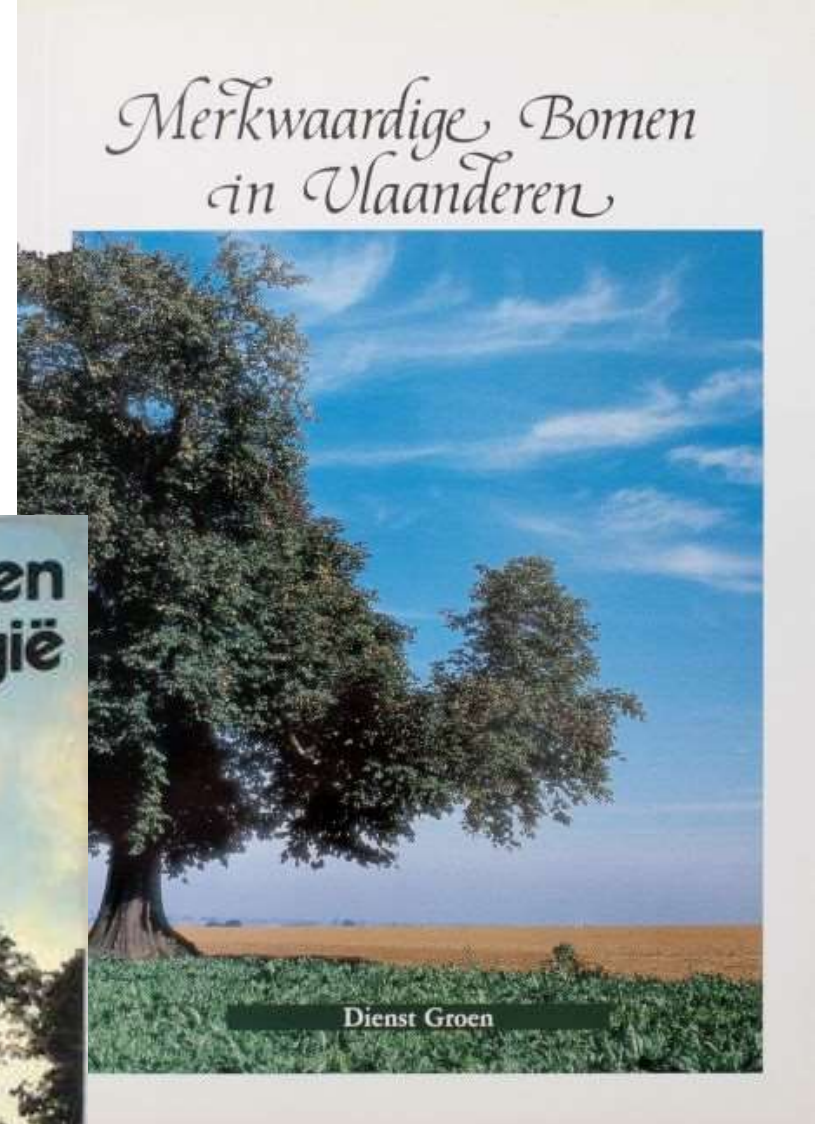
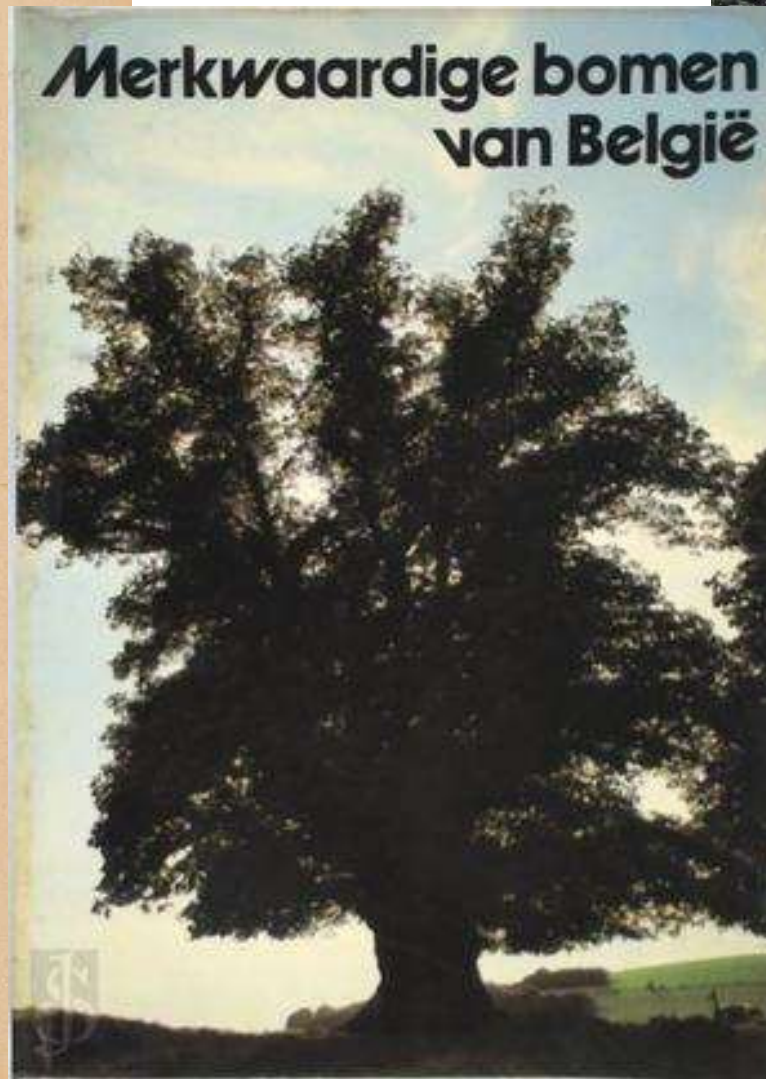
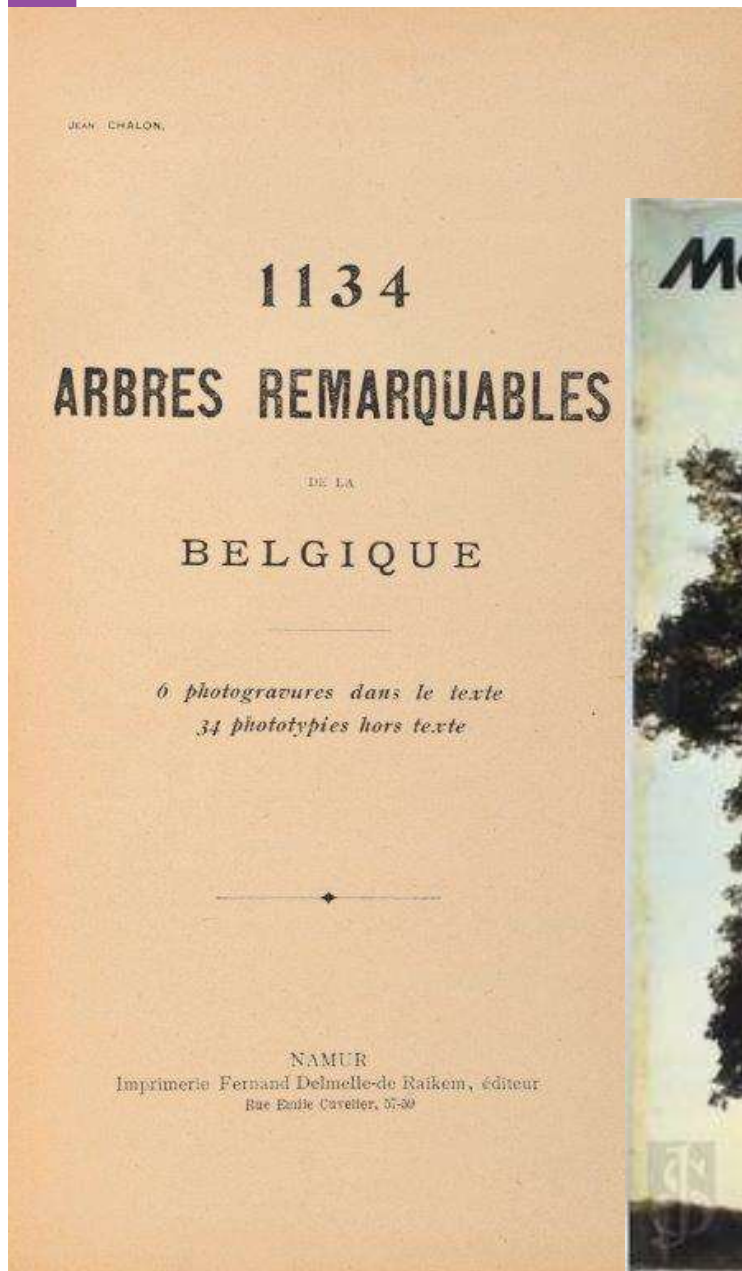

Vlaanderen
is erfgoed

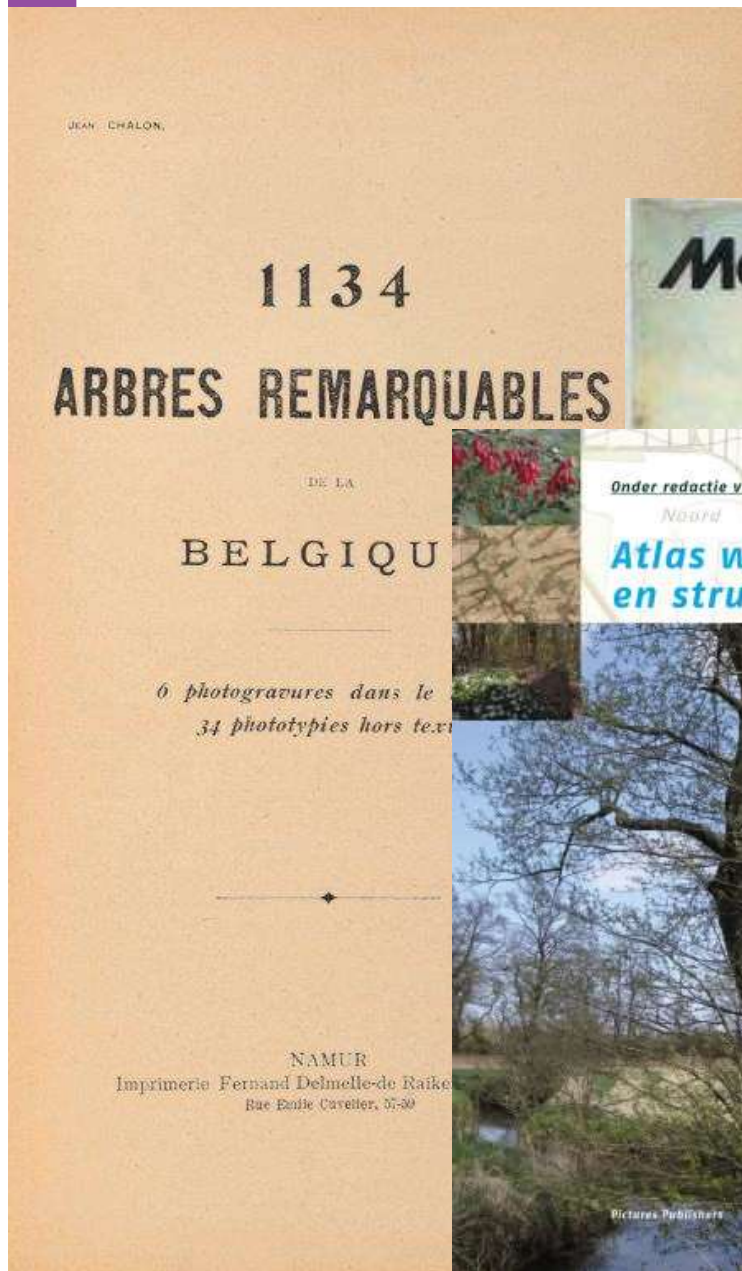
Literatuur

► Bomeninventarissen

Literatuur

► Bomeninventarissen

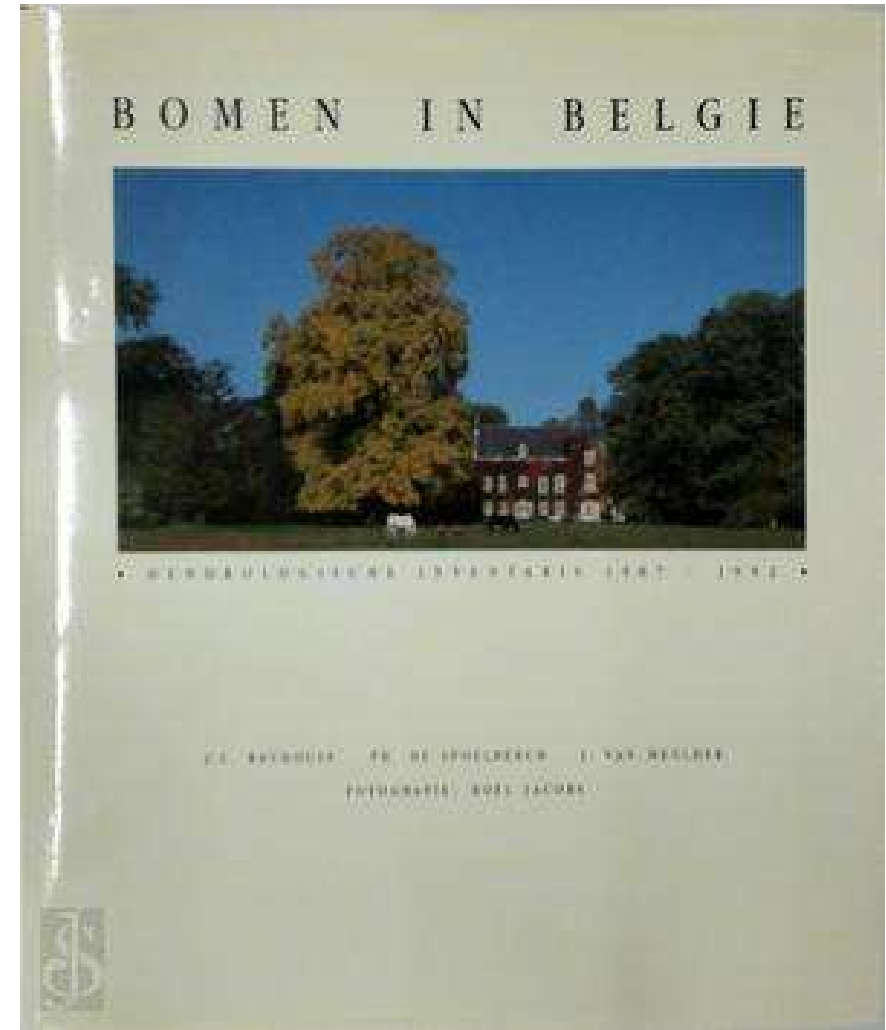
Literatuur / databanken

► Bomeninventarissen

Belgische Dendrologie - BELTREES

<https://www.dendrologie.be/nl/Tree-List>

“Kampioenbomen”: dikste exemplaren van een soort

Literatuur / databanken

► Bomeninventarissen

Belgische Dendrologie - BELTREES

<https://www.dendrologie.be/nl/Tree-List>

“Kampioenbomen”

Monumental Trees

<https://www.monumentaltrees.com>

Autochtone bomen en struiken

[https://www.natuurenbos.be/
autochtonebomen](https://www.natuurenbos.be/autochtonebomen)

Onroerend Erfgoed

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/>

Literatuur

- Bomeninventarissen
- Regionale, lokale en heemkundige literatuur
- Onuitgegeven rapporten, Open Monumenten Dag,...

Spijkerboom

75. Men nagelde de tandpijn in de stam.

In het verlengde van de Bodemstraat in Val-Meer, veldinwaarts, staat een spijkerboom. Deze lindebom met kruisastje werd vroeger bezocht door tandpijnrijders.

Tegenkiespijn legde men een spijker bij de pijnlijke tand en nagelde dan hiermee een muntje met centraal gsaite tegen deze boom.

Naar 't schijnt was de tandpijn dan foetsie. De pijn verdween in de boomstam!

Vooraf in een tijd dat tandhygiëne nog niet zo evident was, was dit een volksgebruik. Wij moeten er wel bij vermelden dat de schoolknapen, zo'n halve eeuw geleden, deze kwartjes gingen loswrikken om er dan snoep mee te kopen. Dan kregen de bengels ook tandpijn... en de kringloop kon weer herbeginnen.

Jutekapel

Aan een viersprong aan het eind van de Bodemstraat in Val-Meer, bij het geboortehuis van Mgr. Kerkhofs, staat een oude, witgekalkte mergelstenen Mariakapel. Hoe oud

dit gebedshuisje is weten we niet, wel dat er in 1845 al een kapel stond. De nis is getoogd in een rechthoekige omlijsting onder een druplijst en een driehoekig fronton.

76. Ingevalwelden voor schilders en fotografen.

Deze kapel raakte mettertijd in verval en verloor zijn huidige karakter in 1988 tijdens een restauratie naar aanleiding van het Mgr. Kerkhofsjaar. De omkadering van deze idyllische kapel met drie linden en twee kastanjabomen geeft een speciaal overcachet aan dit eenvoudig gebedshuisje en is een dankbare inspiratiebron voor schilders en fotografen. (26)

(26) Ouderen, nu overleden, die vroeger in de omgeving van deze kapel met zijn kastanje- en lindebomen woonden, wisten van volgende volksgebruiken.

Als je 's avonds een kop lindethee drinkt, ga je goed slapen. Je kan het er wel warm van krijgen. De thee doet de koorts dalen en helpt als je verkouden bent. Linde kalmeert het spijsverterings- en zenuwstelsel.

De linde werd vroeger ook beschouwd als beboeder tegen bliksem.

Ook wisten ze me te vertellen dat reuma- en jichtlijders vroeger bij deze kapel kastanjes kwamen rapen om ze dan ongemerkt in hun broekzak te steken.

De kastanjes kwamen er niet meer uit eer ze geholpen hadden.

O.L.Vrouw van Banneux-kapel

77. Een kopie van de oorspronkelijke Banneuxkapel.

Deze kapel is gelegen aan de Verbindingsweg te Val-Meer ter hoogte van het T-kruispunt met de Pannenstraat. Zij werd in 1947 door Mgr. Kerkhofs, de grote bezieler van de mariale Banneuxdevotie, ingewijd. Rustend op een breukstenen sokkel is deze kapel gebouwd analoog aan de oorspronkelijke Banneuxkapel. Het tentdak draagten vier zijig naaldspitsjes.

Het interieur met onbepleisterde muren onder mergelstenen rondbooggewelf is stemmig.

De moderne, gekleurde brandglasramen met achtdelig beeldverhaal van Maria's verschijningen, de artistieke kruiswegstafes in mozaïektegels, een groot Mariabeeld en verschillende votieftegels geven aan het interieur een vroom cachet.

Er is plaats voor een dertigtal stoelen. Het altaar straalt in een uiterst nette binnenbekleding een devote zorgzaamheid uit.

De officiële erkenning van de verschijningen in Banneux dateert van 22 augustus 1949, zesien jaar nadat er tussen 15 januari en 2 maart 1933 acht verschijningen hadden plaatsgehad. Op 15 februari 1999 had in Val-Meer een speciale herdenkingsviering plaats van deze verschijningen waarbij Mgr. Kerkhofs, de mariale bisschop geboortig uit Val-Meer, als grote bezieler hardacht werd bij zijn graf.

(27) Op een steenworp hiervandaan werd in 1868 een Gallo-Romeins inhumatiegraf uit de 3^e eeuw met talrijke grafpijlen ontdekt.

Veldkapelletje

78. Een eenvoudig veldkapelletje.

In het verlengde van de Mielestraat te Val-Meer, veldinwaarts, bij een driespog, staat een eenvoudig bakstenen veldkapelletje. (27)

In 1962 bouwde de Landelijke Gide, met de zedelijke steun van K.V.L.V. en K.L.J., dit ietlik blokkapelletje. Deken Jef Lemmens, die destijds de kapelaanfunctie in Val-Meer waarnam, wijdde dit gebouwtje.

In een hardstenen rondboog is staat een Mariabeeldje dat regelmatig beschadigd of gestolen werd en nu afgesloten is met plexiglas.

Tussen drie slanke populieren straalt dit veldkapelletje een rustige landelijkheid uit.

Mgr. Kerkhofs-grafkapel

Mgr. Kerkhofs is ongetwijfeld de meest bekende inwoner van Val-Meer.

Op 15 februari 1878 werd Louis Kerkhofs in Meer geboren. Zijn geboortehuis, gebouwd in 1840 en gerestaureerd in 1983, bevindt zich in de Bodemstraat 19.

Hij werd priester gewijd in 1900 en in 1927 benoemd tot bisschop van Luik en Limburg.

Literatuur

- ▶ Bomeninventarissen
- ▶ Regionale, lokale en heemkundige literatuur
- ▶ Onuitgegeven rapporten, Open Monumenten Dag,...
- ▶ Oude kranten, legenden, toponymie,...

Somerghem – Den vrijheidsboom is, den 7, met de grootste plegtigheyd alhier geplant geweest...

Vlaanderen
is erfgoed

Oude kaarten en plannen

- ▶ <https://www.geopunt.be/>
- ▶ <https://geo.onroerenderfgoed.be/>
- ▶ <http://cartesius.be/CartesiumPortal>
- ▶ Kaarten en luchtfoto's
- ▶ Continuïteit nagaan
- ▶ Context bepalen (grenzen)
- ▶ Naam/(oorspronkelijke) soort

Vollanderpopulier, Vandermaelenkaart, ca. 1850

Oude kaarten en plannen

- ▶ Kaarten en luchtfoto's
- ▶ Continuïteit nagaan
- ▶ Context bepalen (grenzen)
- ▶ Naam/(oorspronkelijke) soort

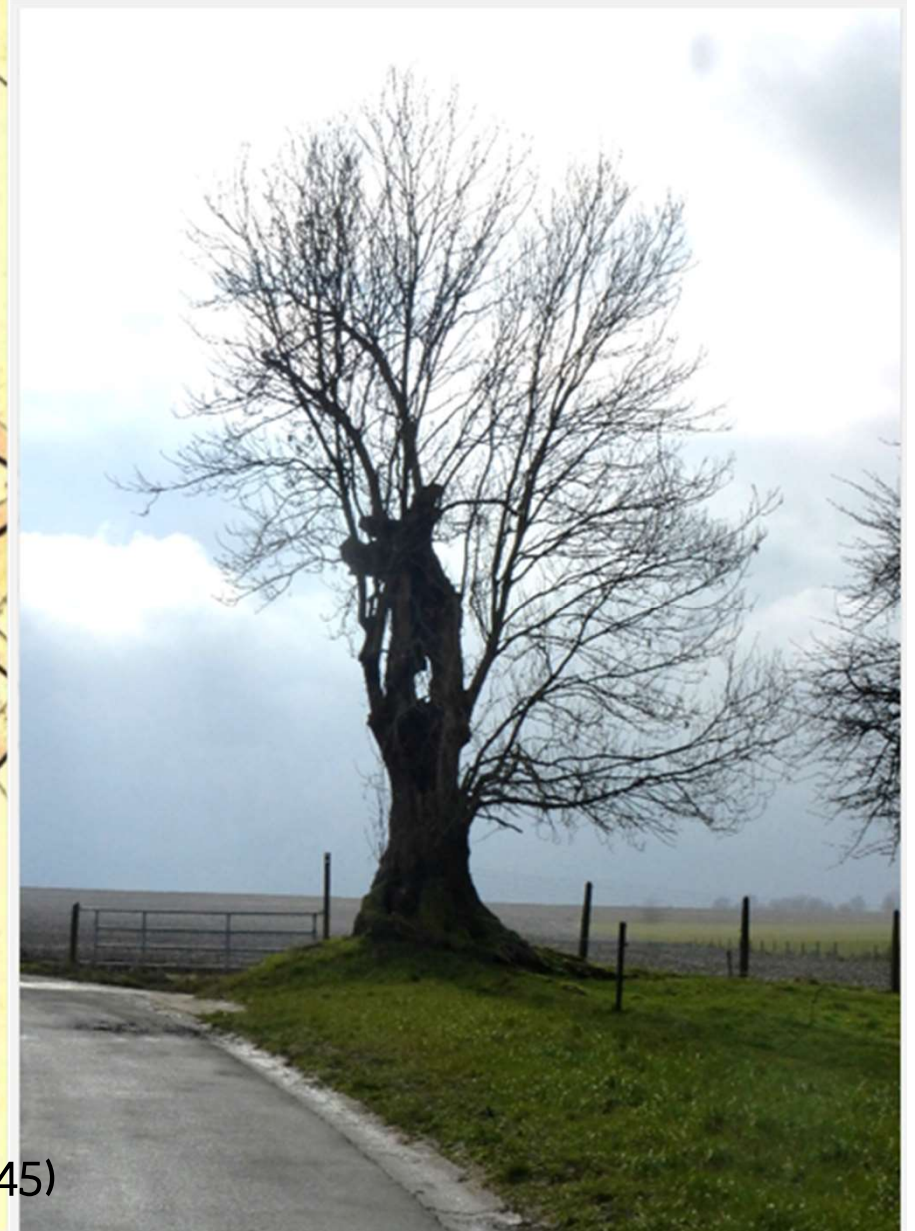
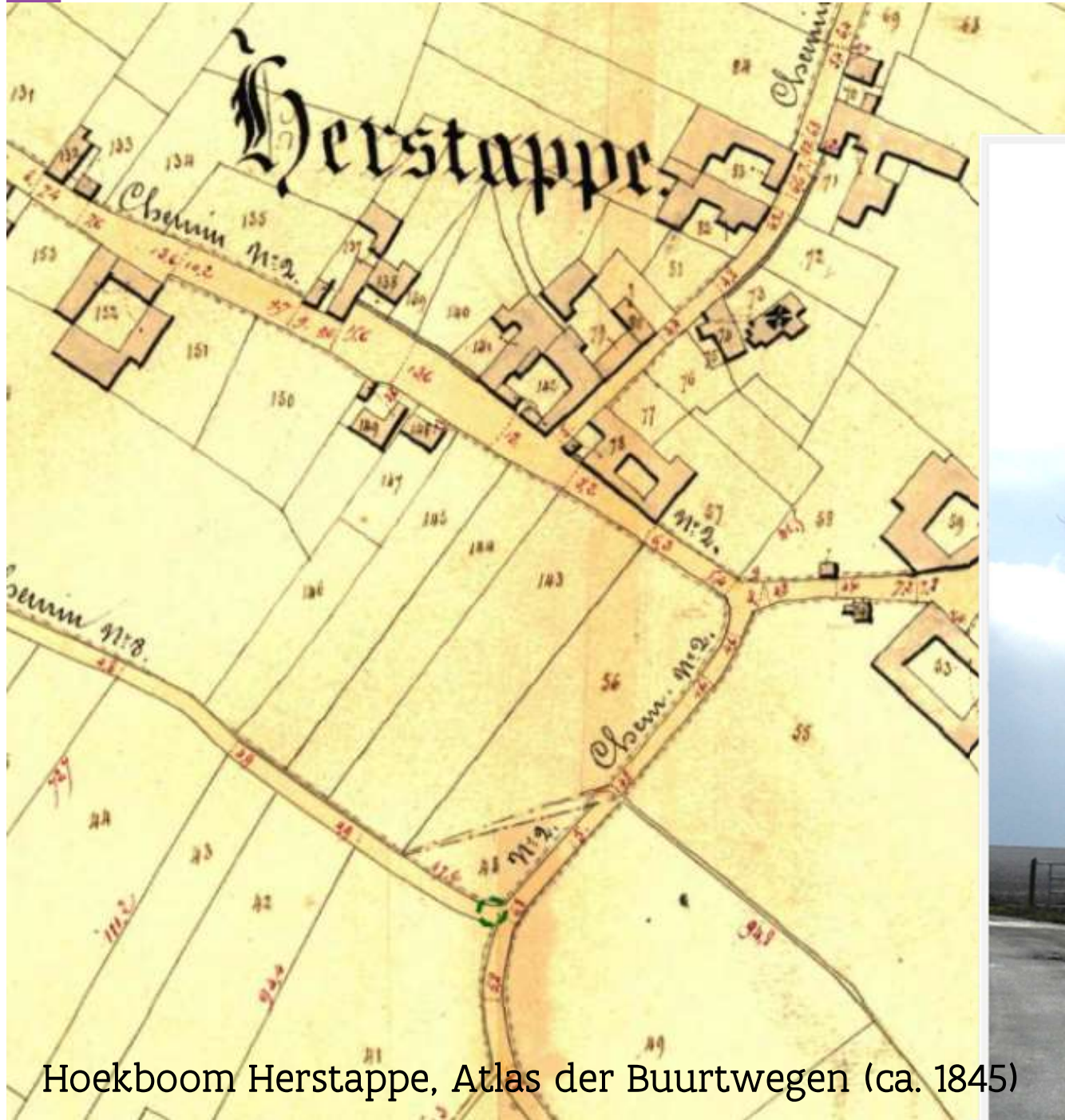
Bommershoven (Borgloon), Ferrariskaart, 1770-1778

Oude kaarten en plannen

- ▶ Kaarten en luchtfoto's
- ▶ Continuïteit nagaan
- ▶ Context bepalen (grenzen)
- ▶ Naam/(oorspronkelijke) soort

Grensbomen en hoekbomen

Hoekboom Herstappe, Atlas der Buurtwegen (ca. 1845)

Etangelinde Westerlo,
plan Markt 1716
(archief de Merode)

Vlaanderen
is erfgoed

Iconografisch materiaal

- Heemkundige kringen, fototheek, beeldbanken,
<https://www.delcampe.net>
 - Ouderdom schatten
 - Evolutie boom en context

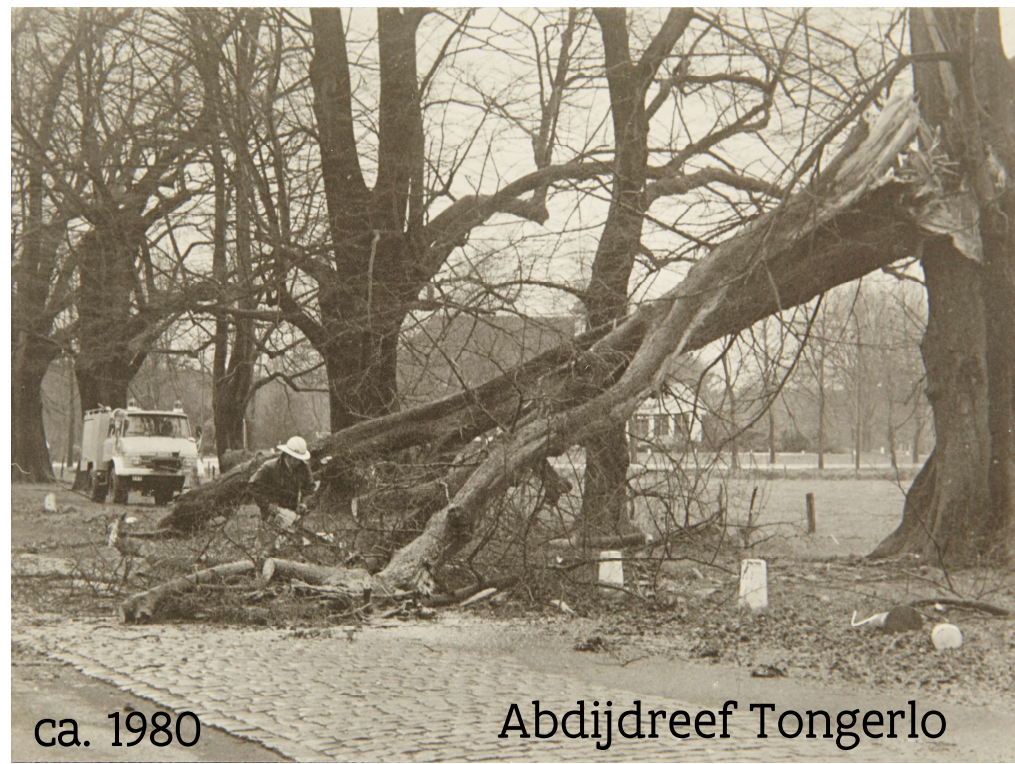
s.d.

1908

1925

ca. 1980

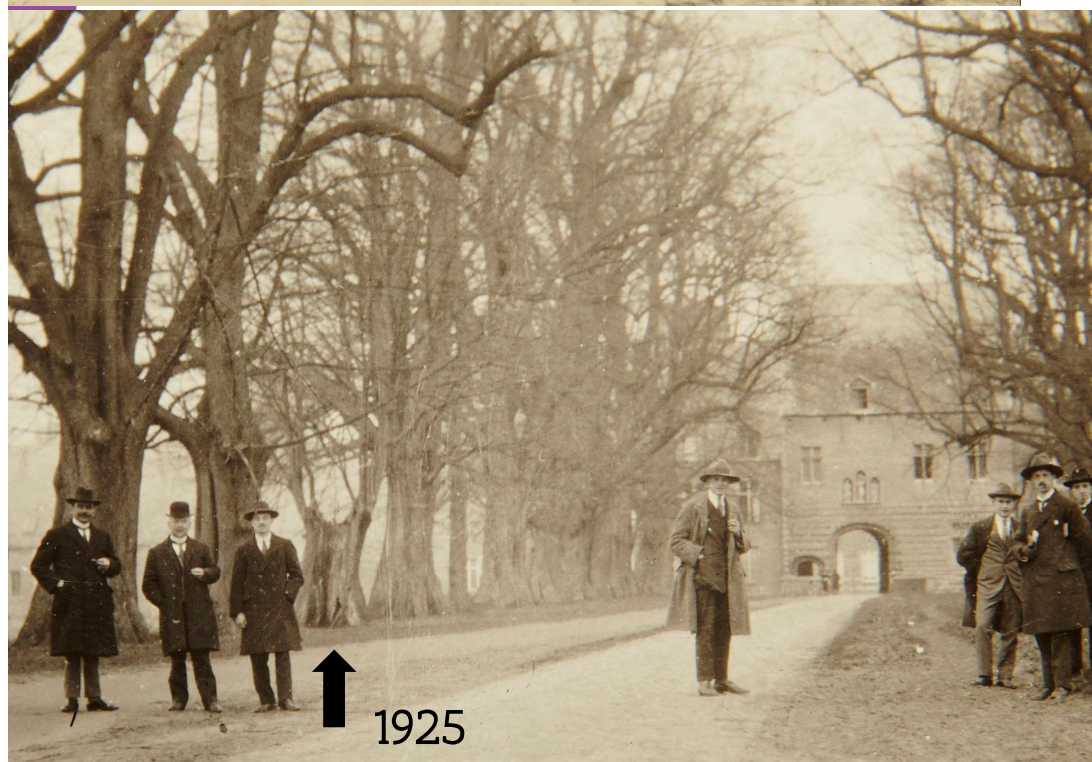
Abdijdreef Tongerlo

s.d.

1908

1925

ca. 1980

Abdijdreef Tongerlo

Mondelinge Bronnen

- ▶ Mondelinge informatie
 - Eigenaars, buurtbewoners (vaak oude generatie)
- ▶ Oral History
 - Oude zegsmannen (belang van taal)

Mondelinge Bronnen

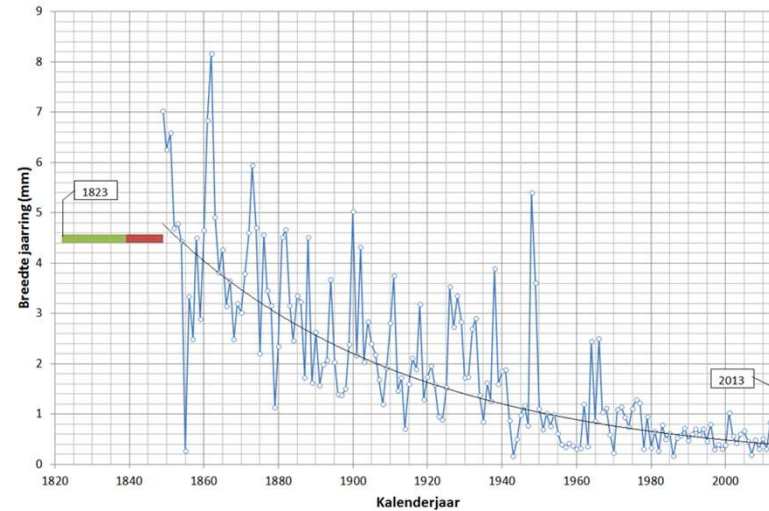
- ▶ Mondelinge informatie
 - Eigenaars, buurtbewoners (vaak oude generatie)
- ▶ Oral History
 - Oude zegsmannen (belang van taal)

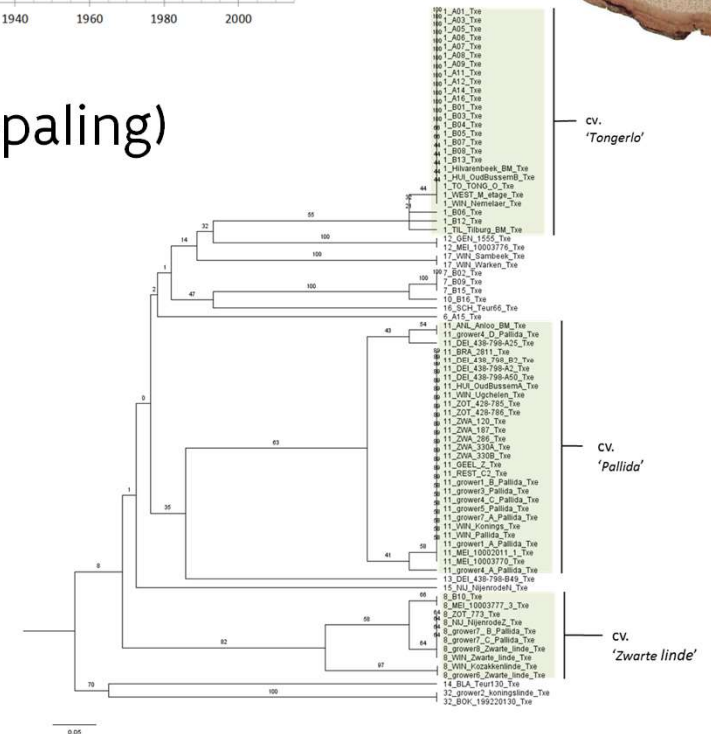
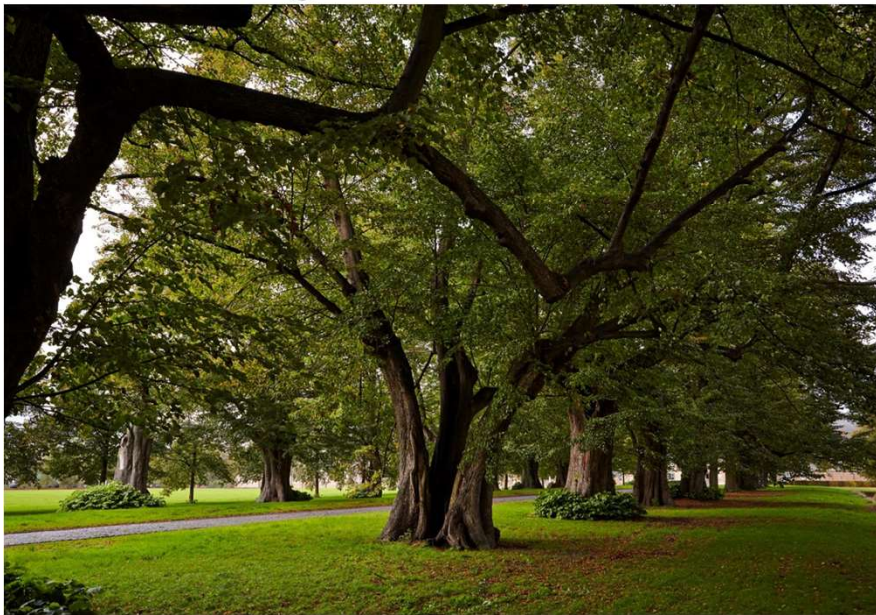
Kwartjesboom
Val-Meer (Riemst)
J. Jackers

Bijkomend onderzoek

→ dendrochronologisch onderzoek (boring i.f.v. datering)

→ genetisch onderzoek (i.f.v. variëteitbepaling)

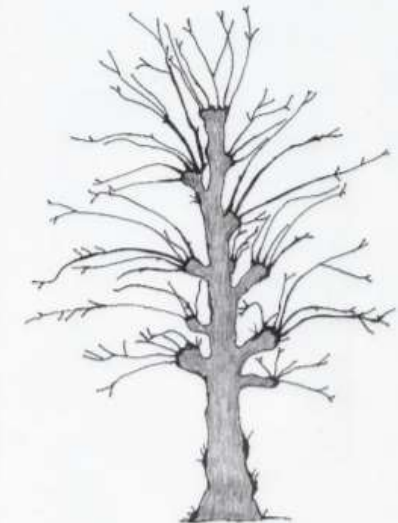
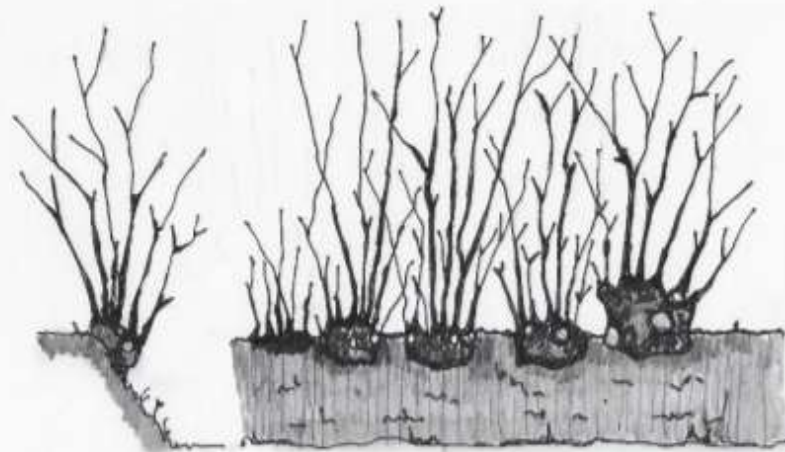
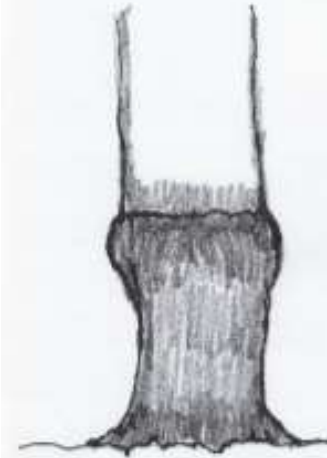
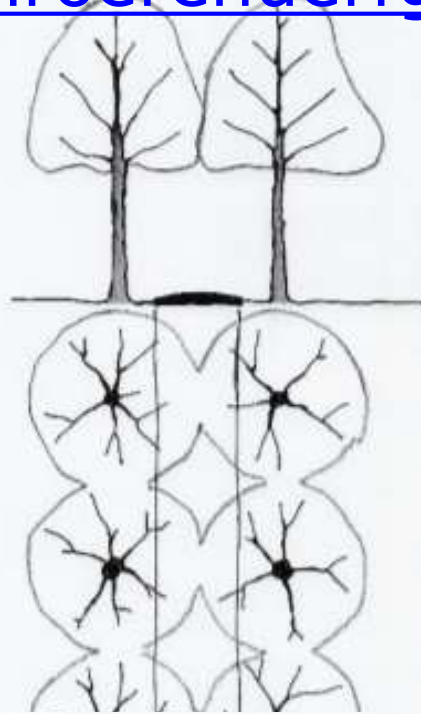
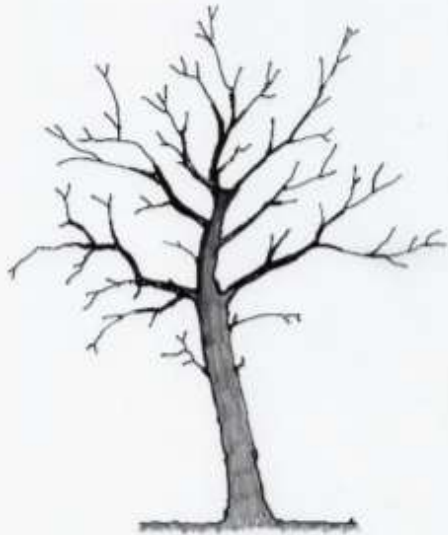
De boom zelf als informatiedrager

- ▶ Uitzicht van de boom: typologie
 - opgaande boom
 - gekandelaarde boom
 - knotboom
 - geënte boom
- ▶ Context van de boom
 - historische context
 - huidige context
 - link met bouwkundig erfgoed: kapel, tuin, park,...

Typologie bepalen

thesaurus.onroenderfgoed.be

Winterlinde, Peer (Lindedorp): schermlinde

Winterlinde, Peer (Lindedorp): schermlinde

Oud-Turnhout, Doolhof: leilindes in bos

De boom zelf als informatiedrager

Zoniënwood: linde op kruispunt

De boom zelf als informatiedrager

Zoniënwood: herdenkingslinde 75 jaar België

Zoniënwood: 3 bruine beuken
'bouquet jubilaire' 75 jaar België

Conclusie bronnenmateriaal

- ▶ Zoveel mogelijk verschillende bronnen samenleggen: bevestiging of tegenstrijdigheden?
- ▶ Interactie met veldwerk: de boom zelf (+ context) is vaak een belangrijke bron van informatie
- ▶ Soms geen extra bronnen nodig om erfgoedwaarde toe te kennen

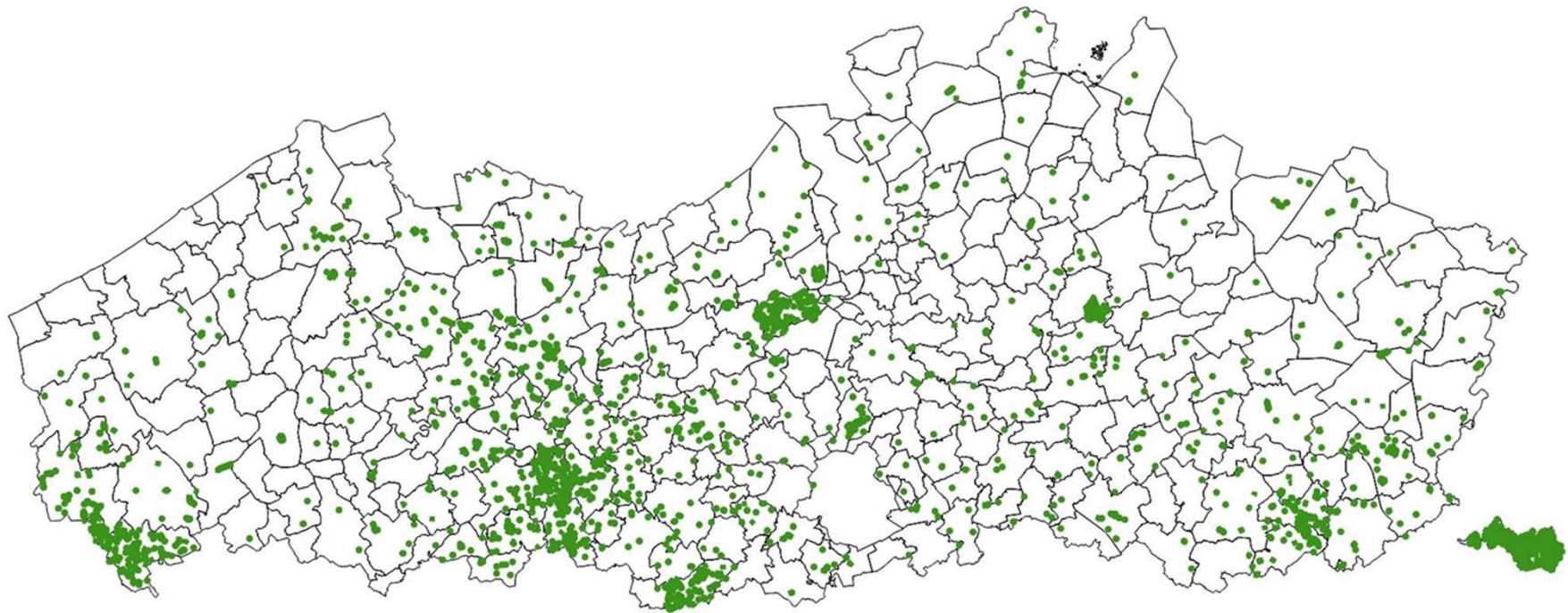
Vlaanderen
is erfgoed

Inventaris onroerend erfgoed

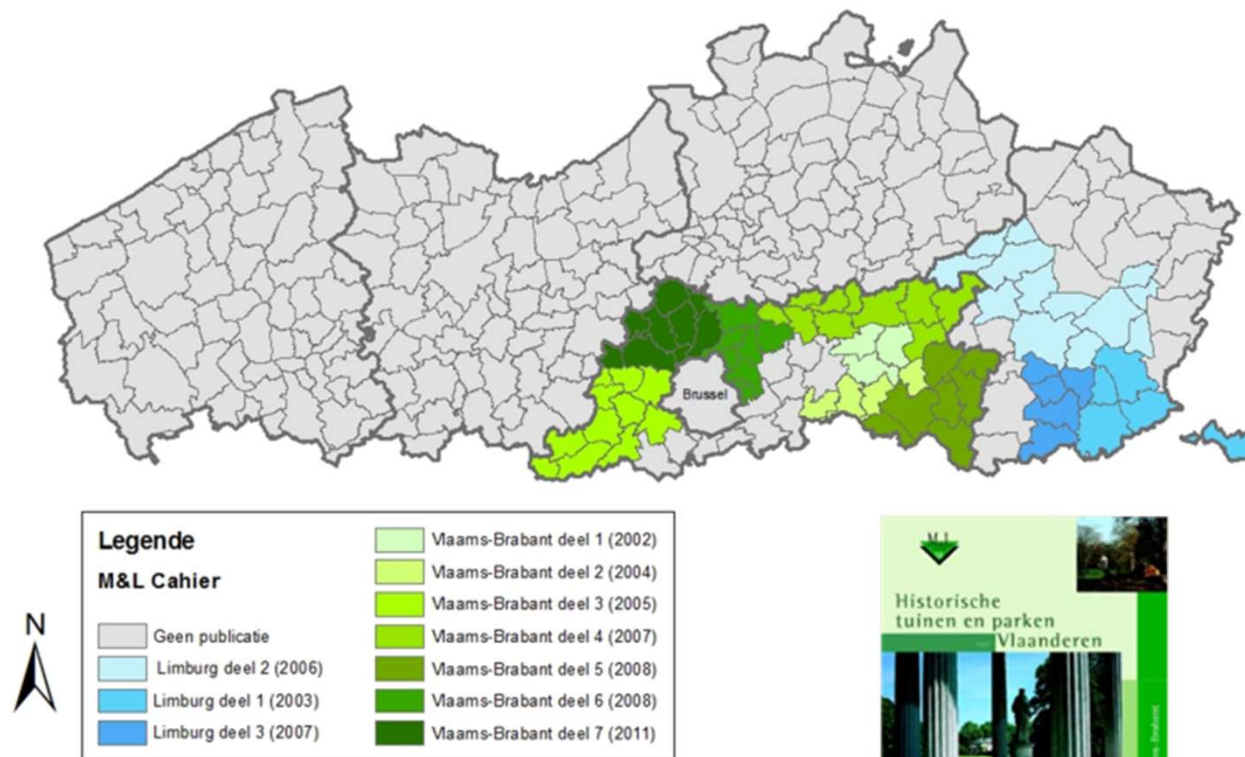

Wat is er al geïnventariseerd

- Inventaris houtig erfgoed
niet gebiedsdekkend
wel voor: Heuvelland, Zwalm, Herne, Bornem, Voeren

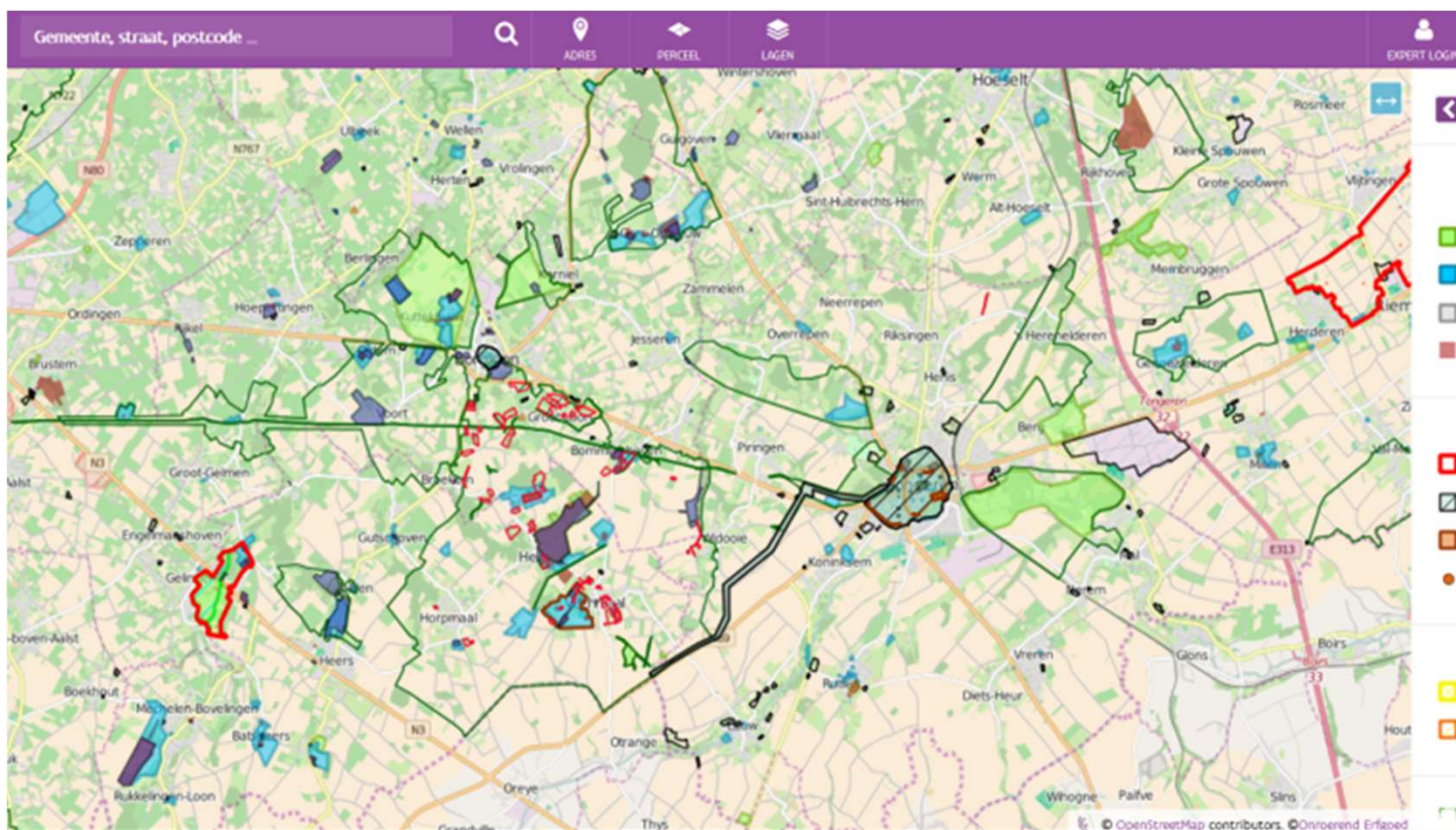

Inventaris historische tuinen en parken

Zoeken in de inventaris

- Geografisch zoeken: Geoportaal: <https://geo.onroenderfgoed.be>

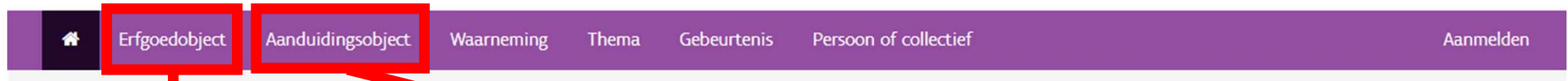
Vlaanderen
is erfgoed

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Hoofdstructuur inventaris

Inventaris Vlaanderen
is erfgoed

[Contact](#) | [Downloads](#) | [Hergebruik](#) | [Over ons](#)

Erfgoedobject (wetenschappelijke inventaris)

Aanduidingsobject (met rechtsgevolgen)

 Vlaanderen
is erfgoed

Zoeken in de erfgoedobjecten

► <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/zoeken>

Erfgoedobject

Aanduidingsobject

Waarneming

Thema

Gebeurtenis

Persoon of collectief

Aanmelden

Erfgoedobjecten

Je kan hier zoeken naar geïnventariseerd erfgoed. Zowel archeologisch, bouwkundig, landschappelijk als varend erfgoed zijn opgenomen.

Zoek een erfgoedobject

Algemeen

Zoek op id, naam, tekst ...

Rechtsgevolgen

Selecteer rechtsgevolgen

Locatie

Provincie provincie

Gemeente gemeente

Deelgemeente deelgemeente

Straat straat

Disciplines VERPLICHT

☒ Archeologisch ☒ Bouwkundig ☒ Landschappelijk ☒ Varend

Omvang VERPLICHT

☒ Element ☒ Geheel

Bewaringstoestand VERPLICHT

☒ Bewaard ☐ Niet bewaard

Erfgoedwaarde VERPLICHT

☒ Aanwezig ☐ Niet aanwezig

Wat?

Typologie ingeven ...

Context ingeven ...

Materiaal ingeven ...

Soort ingeven ...

Wanneer?

Datering ingeven ...

Stijl en/of cultuur ingeven ingeven ...

Wie?

Persoon of collectief ingeven ...

Waarom?

Gebeurtenis ingeven ...

Thema ingeven ...

ZOEKEN

Vlaanderen
is erfgoed

[Erfgoedobject](#)[Aanduidingsobject](#)[Waarneming](#)[Thema](#)[Gebeurtenis](#)[Persoon of collectief](#)[Aanmelden](#)

Erfgoedobjecten

Je kan hier zoeken naar geïnventariseerd erfgoed. Zowel archeologisch, bouwkundig, landschappelijk als varend erfgoed zijn opgenomen.

Zoek een erfgoedobject

Algemeen

Rechtsgevolgen

Locatie

Disciplines VERPLICHT

☒ Archeologisch ☒ Bouwkundig ☒ Landschappelijk ☒ Varend

Omvang VERPLICHT

☒ Element ☒ Geheel

Bewaringstoestand VERPLICHT

☒ Bewaard ☐ Niet bewaard

Erfgoedwaarde VERPLICHT

☒ Aanwezig ☐ Niet aanwezig

Vlaanderen
is erfgoed

Wat?		Wanneer?		Waarom?	
Typologie ingeven ...	≡ ▼	Datering ingeven ...	≡ ▼	Gebeurtenis ingeven ...	
Context ingeven ...	≡ ▼	Stijl en/of cultuur ingeven ingeven ...	≡ ▼	Houtige beplantingen met erfgoedwaarde	
Materiaal ingeven ...	≡ ▼	Wie?			
Soort ingeven ...	≡ ▼	Persoon of collectief ingeven ...			

ZOEKEN

Zoeken naar specifieke erfgoedtypes, erfgoed uit bepaalde periode, boomsoorten, etc.

Zie thesaurus

Zoeken naar houtig erfgoed:
 > 'thema' ingeven: '*Houtige beplantingen met erfgoedwaarde*'.

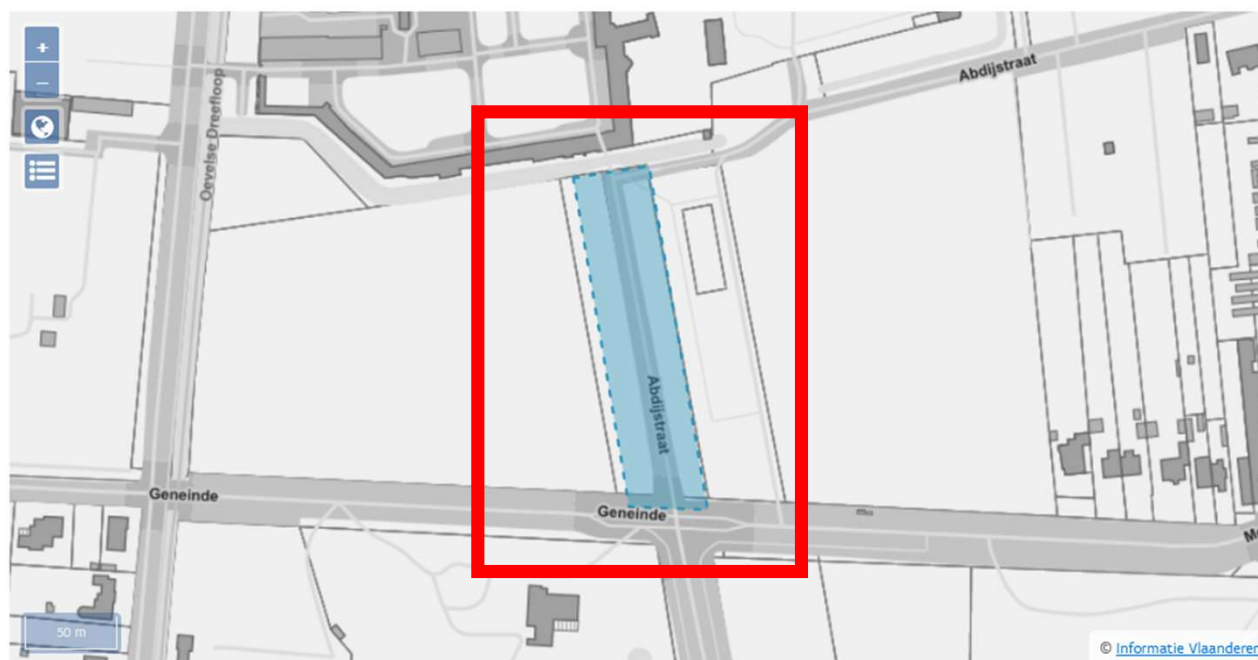
Zoeken naar historische tuinen en parken:
 > thema' ingeven: '*Historische tuinen en parken*'.

Fiche erfgoedobject in de inventaris

17de eeuwse lindendreef bij de Abdij van Tongerlo

landschappelijk element

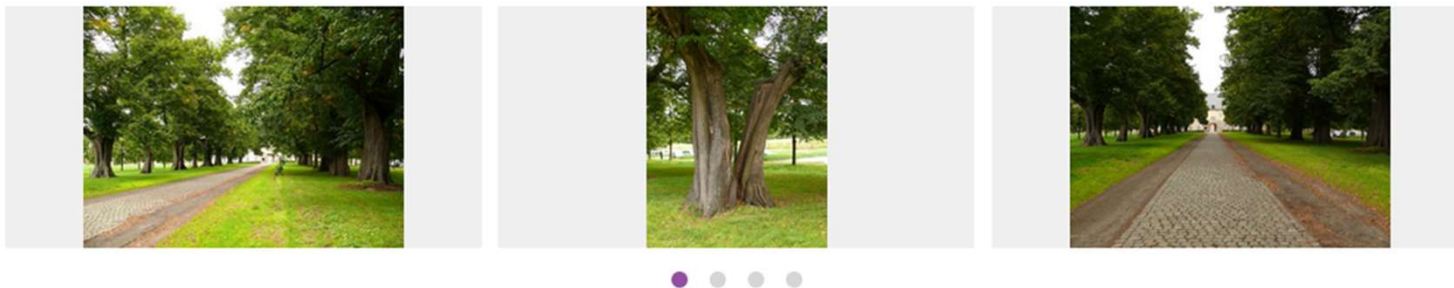
ID: 130800 URI: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/130800>

- ▶ Naam
- ▶ Discipline & omvang
- ▶ ID & URI
- ▶ Afbakening

Vlaanderen
is erfgoed

► Foto's

Juridische gevolgen

- is deel van de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap [Norbertijnenabdij met omgeving](#)
Deze bescherming is geldig sinds 06-07-1976

► Juridische gevolgen

Link naar aanduidings-
objecten

Beschrijving

De toegangsdreef van de [Norbertijnenabdij](#) in Tongerlo is de allerlaatste 17de-eeuwse Hollandse-lindendreef van de Lage Landen. De oude bomen zijn Hollandse lindes (*Tilia x europaea*) van dezelfde klonale groep (Vanden Broeck et al., 2016). De dreef wordt al sinds de 19de eeuw vermeld in boeken en lijsten van merkwaardige bomen van België (o.a. Kickx, 1835; Chalon, 1910; Waters en Bossen, 1978; De Beule & Geerts, 2005).

De dreef werd aangeplant in 1676 of 1677. Dat blijkt uit het Plantationum Liber, een handschrift dat op het abdijsarchief berust. Dit handschrift geeft een chronologisch overzicht van de bossen en dreven die de abdij tussen 1676 en 1739 liet aanplanten. De eerste aanplanting die in het boek geregistreerd staat, is de toegangsdreef van de abdij: "In den jaere 1676 ofte 1677 is de lindedreve voor de poorte der abdije geplant".

De lindendreef werd aangeplant in opdracht van de toenmalige abt van Tongerlo, Jacobus Hroznata Crils (1625-1695). Van deze abt is bekend dat hij een passie voor dreven had. De witheren van Tongerlo zeiden later over hem: "Quidquid plantabat, drevia semper erat: 't Waren al dreven, dat hij plantte". Zijn opvolger, Gregorius Piera (1645-1723), zette deze verfraaiingspolitiek voort. Onder deze abt kreeg de lindendreef een verlengstuk in de richting van Westerlo. Dit verlengstuk, dat in 1700 werd aangelegd, valt samen met de huidige Boerenkrijglaan (althans het noordelijke segment tot Overwijs). Deze nieuwe dreef bestond uit zes rijen beuken en eiken.

De dreven die de abdij tussen 1676 en 1723 aanplantte, stonden niet op zichzelf maar

Provincie
Antwerpen

Gemeente
Westerlo

Deelgemeente
Tongerlo

Straat
Abdijstraat

Locatie
**Abdijstraat zonder nummer
(Westerlo)**

Nauwkeurigheid zone
Tot op 15m

Oppervlakte zone
7 678m²

Fysieke status
Bewaard

Erfgoedwaarde
Aanwezig

► Adres

► Status: dit
is van
belang bij
sloop of kap

maakten deel uit van een samenhangend drevensysteem. Van al deze dreven is alleen de lindendreef bewaard gebleven. De reden hiervoor is dat de lindendreef een representatief karakter had, terwijl de overige dreven, die uit eiken en beuken bestonden, zowel tot nut als sier dienden. Als de bomen 80 à 90 jaar oud waren, werden ze gekapt en vervangen door jonge bomen. De bomen werden in de 18de eeuw ook regelmatig gesnoeid, zoals in die tijd de gewoonte was.

Het noordelijke deel van de dreef bestaat uit 32 bomen, waarvan de 2 het verst van de abdij, aan de weg, iets dicht bij elkaar staan en als wachters of welkomstbomen aanzien kunnen worden (Inventaris Houtige Beplantingen met Erfgoedwaarde, 2007). Chalon (1910: 106) vermeldt 34 bomen op dat moment, en schrijft dat er in 1908 een boom geveld is door de wind. Ook de andere bomen hadden toen al te lijden van hun ouderdom en het gewicht van hun takken. Op sommige oude foto's en postkaarten uit het begin van de 20ste eeuw zijn er inderdaad al jongere bomen (inboetingen) te zien in de rijen. Op deze foto's is eveneens zichtbaar dat de boomkruinen elkaar toen raakten boven de weg. Ook later werden er in de rijen nog verschillende bomen ingeboet en werden 2 nieuwe buitenrijen aangeplant. In 2015 staan er nog 20 van de oorspronkelijke 17de-eeuwse bomen in de dreef.

Al in 1835 werd geschreven over de "prachtige lindendreef" naar de abdij van Tongerlo, toen bijna 160 jaar oud (Kickx, 1835: 14). De lindes hadden toen een omtrek van 20 voet (circa 6m, waarschijnlijk gemeten op de grond). In 1910 bedroeg de omtrek op borsthoogte van de dikste boom 5m30, de omtrek op de grond 10m70, en de hoogte boven de 25m (Chalon, 1910: 106). Sommige stammen waren toen al hol. In een aanvulling preciseerde Jean Chalon dat de meeste bomen toen perfect gezond waren en dat de stamomtrekken varieerden van 3m50 tot 5m10 (Chalon, 1911: 418). De huidige stamomtrekken bedragen tussen circa 3m en 5m61, en de hoogtes tot 27m (Inventaris Houtige Beplantingen met Erfgoedwaarde, 2007; monumentaltrees.com, 2013). De meeste bomen zijn nog in heel goede conditie, maar zoals vaak bij veteranenbomen van deze leeftijd, zijn de stammen en takken hol geworden door houtrot.

Typologie: [dreven](#), [opgaande bomen](#), [veteraanbomen](#)

Context: [abdijen](#)

Datering: [vierde kwart 17de eeuw](#)

Soort: [Tilia europaea \(x\)](#)

[Inventarisatie houtige beplantingen 2005-2013](#) (inventarisatie: van 2005 tot 2013)

Thema: [Houtige beplantingen met erfgoedwaarde](#)

Afmetingset: [Inventarisatie Houtige Beplantingen \(11-09-2007\)](#) v

Omtrek gemeten op hoogte	150 cm
(Zwaarste) omtrek stam of stoof	561 cm
Totale hoogte	24 m
Aantal	32 st
Aantal rijen	2 st
Lengte	184 m

► Erfgoedtype

► Gebeurtenis

► Thema

► Afmetingen

- Plantationum Liber, Abdijarchief Tongerlo
- CHALON J. 1910: Les arbres remarquables de la Belgique (1-107). Bulletin de la Société royale de Botanique de Belgique 47, 53-149.
- CHALON J. 1911: Arbres remarquables de la Belgique, 108-1134. Additions et corrections.
- DE BEULE Y. & GEERTS P. 2005: Merkwaardige bomen in België. 100 bomen en verhalen om te koesteren. Lannoo, Tielt. 175pp.
- KICKX J. 1835: Relation d'une promenade botanique et agricole dans la Campine. Brussel, Vandooren, 18pp.
- MAES B. (red.) 2006: Inheemse bomen en struiken in Nederland en Vlaanderen. Herkenning, verspreiding, geschiedenis en gebruik. Amsterdam, Boom, 376pp.
- VANDEN BROECK A., COX K. & MERGEAY J. 2016: Genetische karakterisatie van de 17de-eeuwse lindedreef bij de abdij van Tongerlo (Westerlo). Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2016 (INBO.R.2016.11365151). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel, 32pp.
- WATERS EN BOSSEN 1978: Merkwaardige bomen van België. Bestuur van Waters en Bossen, 237pp.

► Bronnen

Auteurs: [Smets, Koen](#); [Van Driessche, Thomas](#)

Datum: 2015

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: [Agentschap Onroerend Erfgoed \(AOE\)](#)

► Info tekst

Relaties

Actief
Is gerelateerd aan
[Norbertijnenabdij](#)

Actief
Is deel van
[Abdijstraat](#)

► Relaties = boomstructuur

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: 17de eeuwse lindendreef bij de Abdij van Tongerlo [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/130800> (geraadpleegd op 19 september 2023).

► Citeren als

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

► Beheerder fiche

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? [Meld het ons via het contactformulier.](#)

► Link naar contactformulier

Vlaanderen
is erfgoed

Vlaanderen
is erfgoed

Beheer van beschermd onroerend erfgoed – financiële ondersteuning

Kleine herstellingswerken

Erfgoedpremie standaardprocedure

- ▶ Betoelaging van een percentage van de kosten van werken aan beschermd erfgoed
- ▶ Premie toekenning voor start van de werken
- ▶ Betoelaagbare werken:
 - enkel ingrepen die noodzakelijk zijn voor behoud en herwaardering en die technisch onvermijdelijk, sober en doelmatig zijn
 - enkel ingrepen met betrekking tot erfgoedkenmerken en – elementen

Kleine herstellingswerken

Erfgoedpremie standaardprocedure

Premiepercentages

- ▶ Basispremiepercentage 40%
- ▶ Verhoogd premiepercentage van 60% voor:
 - Goederen in eigendom van een lokale overheid met een publieksfunctie en zonder commerciële bestemming
 - Onderwijsgebouwen
 - Eredienstgebouwen beschermd als monument
 - Maalvaardige en voor publiek ontsloten molens beschermd als monument
 - ZEN-erfgoed (erfgoed zonder economisch nut)
 - Open Erfgoed

Kleine herstellingswerken

Erfgoedpremie standaardprocedure

- ▶ Premiepercentage toegepast op een kostenraming tot maximum 250.000 euro per jaar (500.000 euro per 5 jaar)
- ▶ Uitbetaling obv facturen en betalingsbewijzen, met maximum obv kostenraming
- ▶ De premienemer vraagt de premie aan via het e-loket of op papier
 - e-loket: <https://loket.onroenderfgoed.be/premieloket>
- ▶ Behandelingstermijn 120 dagen
- ▶ Pas starten na toekenning MB
- ▶ Uitvoeringstermijn van 3 jaar

Onderzoek naar beschermd erfgoed

- ▶ Premiepercentage van 80% voor maximaal 25.000 euro van aanvaarde kostenraming, btw niet betoelaagbaar
- ▶ Vier categorieën van onderzoek, per kalenderjaar 1 OP per categorie
 1. Historisch, bouwtechnisch en materiaaltechnisch onderzoek, stabiliteits-technisch voorafgaand onderzoek of archeologisch onderzoek met of zonder ingreep in de bodem
 2. Voorafgaand onderzoek naar kwaliteit van houtige beplanting met erfgoedwaarde
 3. Bestemmings- en herbestemmingsonderzoek
 4. Energie-audit voor beschermd monument

Premies, toelatingen,...:

- ▶ Contacteer de erfgoedconsulent landschappen van afdeling Beheer
- ▶ <https://www.onroenderfgoed.be/contact>
- ▶ antwerpen@onroenderfgoed.be
- ▶ west-vlaanderen@onroenderfgoed.be
- ▶ oost-vlaanderen@onroenderfgoed.be
- ▶ limburg@onroenderfgoed.be
- ▶ vlaams-brabant@onroenderfgoed.be

